

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:
з Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границю:

на цілий рік: зі щоденною
вистилкою 7 доларів, або 12
рублів; з вистилкою двічі
в тижня 5½ долара, або 10
рублів; з вистилкою по субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу мь вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
оо руске ми серце і віра руска.» — З Руслановкх псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. по полудні.

Редакція, адміністрація, і
експедиція «Руслана» при
ул. Оссолінських ч. II. партер
(фронт від ул. Тихої). Експеди-
ція місцева в Агенції
Соколовского в пасажі Гаве-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Звідкіля беруть ся сензаційні вісти про союз Туреччини з Австро-Угорщиною і Німеччиною і про турецько-румунську військову конвенцію?

(X) Заграничні часописи, а іменно французські і російські пускають тепер майже щоденно в світ сплетні, котрі стають осоружливими навіть для обстріляного з усіма днямикарскими видумками. Се є іменно вісти про турецько-румунську військову конвенцію і нібито намірене заключенє союзу між Австро-Угорщиною, Німеччиною і Туреччиною. Сі вісти розповсюджувє ся з такою заподпадливостю, яка мусить конечно зачудувати. Колиб намірене того менше впадало в очи, то се мало би більше виглядів укріпити ся. Лише дуже поверховний читачь дневників міг сего не помітити, як рівночасно великого везира в Парижі воловають з позичкою. Револьверове дневникарство злучило ся тут з револьверовою політикою фінансовою, а сі ославлені поговори про новий напрям турецької політики не мають иншої ціли, як ударенити турецьку позичку в Парижі. Жертволюбність французских банкирів, підбурюваних проти тридержавного союзу, показала ся останними часами вельми успішною. Однак чи французські фінансисти так довго будуть склонні, всі свої інтереси жертвувати політиці, значить иншими словами, свої гроші уміщувати лише в Росії, можна сумнівати ся.

* Показує ся отже наглядно, що інспіратор того нового дневникарського доходу проти французької позички треба глядіти поза Францією. Так само не помлимо ся, коли за ним оглянемо ся поміж російскими пипльоматами. Се вельми імовірне, що сим інспіратором єсть російський дипломат роздратований обидженєм амбіції. Обиджена амбіція стала ся недугою, яка тепер проявила ся в російській дипломатії. Сі вісти про недалеке заключенє союзу Туреччини з осередними європейскими державами, вийшли очевидно від російского дипломата, котрий поклав собі задачу, до лю Туреччини звязати з Росією, і нараз затривожений, що змарніють плоди єго довголітних змагань.

З того міркованя виступає щораз виразнійше сльветка сего російского державника, котрого глядаємо. А щоби обминути всяке непорозумінє і висловити се зовсім виразно, то ікажемо, що ним єсть російський посол в Царгороді, Чариков. Політика, яку він з часів перевороту в Туреччині провадив, була цілою низкою поквартних розмахів, щоби здобути над Золотим Рогом перше становище. Дипломатична єго мудрієть полягає в тім, щоби прямо переліцитувати подажу инших. Коли н. пр. з боку Австро-Угорщини висловлено Туреччині готовість до переговорів в справі знесеня капітуляцій, намагав ся Чариков представити справу так, що сі капітуляції взагалі не мають уже правної ваги. А коли инші держави бажали скріпити передове становище Туреччини на Балкані дипло-

матичною роботою, випровадив він подібно, як се роблять провідники медведів, перед султана бадканьских королів.

В сих змаганях пособляла Чарикову одна частина турецьких дневників, котра вірила ярмарковому поступованю сего дипломата, колиж наспів час, що мусили виявити ся висліди, сеї політики, дожив Чариков сего, що великий везир передовсім поїхав до Букарешту а відтак до Маришбаду (до гр. Ерентала). З того часу російський посол в Царгороді очевидно пригноблений і не можна єму зовсім дивувати ся, що тепер фантазує про союзи і військові конвенції Туреччини, котрі перехреснують єго наміри.

Услужнє єму і єго начальникови в Петербурзі дневникарство намагав ся з свого боку широко розвести сі поговори і надати сим мріям поваги тривожних вістий. Але що давним способом сей дневникарський похід зійшов ся рівночасно з пересправами великого везира в справі турецько-французької позички в Парижі, отже се позваляє додумувати ся, що пущені Чариковом в світ тривожні вісти не мають поваги природного вигляду, але являють ся лише маскою. Туреччині, коло котрої Чариков так пильно припадав і так сильно її піддержував, має бути нараз в Парижі відказана позичка. Туреччину має ся очевидно тим способом остерегти перед небезпекою, яка їй грозить, наколиб їй в будучині мало прийти на думку більше прихилити ся до тридержавного союзу, як до тридержавного порозуміня (з Францією,

Вечері над Леманом.

Написав о. Маріян Моравський, з дозволу видавця переложив о. Іван Плавок.

(Дальше).

Другий вечер.

Другого дня вечером сиділи ми знов на тій самій терасі при синім озері. Не було лише Семіонова, що того вечера зробив прогулку до Noyon. Підчас обіду оповідав кождий, що видів красивого, які мли вражіння призирав протягом дня.

При чорній каві Бельські, що правдоподобно не міг чогось стравити з вчерашної розмови, навязав єї знов так:

— Осміляю ся пригадати, що сказав п. Leroy при кінці нашої вчерашньої розмови, що спір між вірою а розумом ще зовсім не вчерпаний. В самій річі збули ми сю справу кількома красивими реченнями; а то прецінь великий спір, що роздратовував не лиш розуми, але і скривавив історію сусільности. Сократ засуджений на смерть за покривденє богів, жертви інквізиції катовані за то, що по своему поясняли біблію, Giordano Bruno спалений за свобідну думку, Галілей увязнений за оборону руху землі. Се кроваві пам'ятники тої борби здовж шляхів історії. Що нині нема нових жертв, то знак, що розумови вже близько до того, щоби відніс сьвітлу побіду.

Mis Wilson. Мені здає ся, що п. Бельські змінив трохи вчєра розпочату справу. Вла-

стиво говорили ми о спорі між розумом а серцем.

Deville. Так, говорили ми о спорі між розумом а серцем в справі релігії. А що ми згодили ся на то, що серце прилягає до релігії, тож можемо тепер спровадити ту саму справу до питання: чи і розум пристає на релігію, чи єї відпихає? — Але відповідь, що єї на се питання дає п. Бельські, на мою гадку, є далеко поза предметом. В вичислених сумних случаях, що до них можна би ще дописати довгий ряд, не розходило ся в дійсности о борбу між релігією, а розумом, але найчастійше між ріжними релігіями. А властиво вів ся спір між людскими переконаннями, звідки небудь они походили — з розуму, чи з віри, чи з примхи, — що для їх попертя чоловік був все склонний ужити сили, як лиш єї мав. Терпимість чужих переконань, се властиво вицьвіт цивілізації нашого віку. Давно лише той чуже терпів, що не мав власних переконань, або не мав сили їх поперти. Кожда релігія має в своїй історії плями крови — не виявлявши навіть на жаль і кальвінізму в Женеві. А однак не можна винувати релігію, лише ограниченє і горячку людий. Релігії дають лише їм сильні переконання — що є добродійством, а они хотять силою накинати сі переконання другим — що є нерозумом.

Сьв'ященник. Позволю собі замітити, що коли пораз перший римська держава, вже ухристиянізована, ужила сили проти еретиків Донатистів, то сьв. Августин запротестував і ясно опреділив засаду державної терпимости, про яку говоримо. Навіть в середних віках, в часі тих жорстоких пригод, керманічі Церкви нерозгаляли насилья і голосили засаду, що не годить ся

навертати силою ні поган, ні жидів. Тож не сказав би я, що аж наш вік відкрив засаду терпимости, лише так, що єї лінше випровадив в житє, завдяки загальному огладженю обичаїв, внаслідок повільного дозріваня цивілізаційних засад, що були в лоні християнізму вже в самого початку. І нині ще, на жаль, навіть в Європі та засада не всюди зашіплена.

Leroy. То певна річ, що всі ті насилья не мають нічого спільного з борбою, правдиво духовою, між розумом а серцем. І се також правда, що в історії та борба не виступає на яві, крім деяких поодиноких випадків, аж до кінця середних віків. Тодішні люди знали якось підпорядкувати розум вірі і зображали собі, що оба ті сьвітла взаїмно ростуть. В часі Відродженя являють ся вже тут то там симптоми незгоди, аж доперва в XVIII. віці зачинає ся борба на забій, що єї ведуть пристрасно обі сторони; в нашій віці вже не тільки борба, як вражда. Пізнавали люди, що то не можна забити ні розуму ні серця. Але счинила ся велика вражда і — постійно зростає. Науки, що від початку того віку могочо розвинули ся, доказали і що день доказують ту суперечність — так, що о жадній згоді нема мови.

Не могу ліпше зобразити тої історичної появи, лиш пригадати, що писав про се наш славний аналіст Taine в своїх послідних студиях о історії Революції, печатаних в Revue des deux Mondes.

Вже в половині минавшого віку, мовить він, відкритя учених, упорядковані філософами, зарисували зовсім начерк великого образу, що ще до нині не викінчений. Се образ фізичного і морального всесьвіта. Нарис той, хоть як загаль-

Англією і Росією). Хоч ми були раді признати Чарикову після розчаровань останніх часів, хоч який небудь дрібний успіх, то мимо того не думавмо, щоби сї теперішні коромоли могли мати якийнебудь світлий вислід. Всеж таки треба для вдоволення російських кермуючих кругів і їх дневникарства зазначити, що вплив російської дипломатії на французьке дневникарство єсть значний і що французьке дневикарство уміє дуже добре удавати роздратоване, наколи се потрібно північному царству.

Сесія краєвих соймів.

(X) Скінчив ся парламентарний відпочинок, розпочало ся знов політичне життя скликанем краєвих соймів. Пригрювкою до сего політичного руху були міністерські ради, котрі приготували важні предлоги для делегаційної сесії. В Празі розпочали ся ві второк вельми досяглі переговори, котрі мають промостити дорогу до зближення Німців з Чехами, а тим самим уможливити успішну сесію чеського сойму а в слід за тим і сесію держ. ради. Зібрали ся також краєві сойми в долішній Австрії, Сольногороді, Стирії, Каритії, Форальбергу а сьогодні відкрито також і Галицький сойм.

Важні справи мають полагодити краєві сойми.

В західних краях були великі тучі і повені, що наколи чимало лиха а населене вижидає помочи і то видатної, бо зійшло на жебрачу торбу. Сему повинна зарадити краєва скарбона а тимчасом фінанси всіх країв у вельми невідрадних відносинах. Державна рада не ухвалила реформи фінансів, а тим самим також держава не має спромоги помогти краям в їх скрутнім матеріяльнім положеню. Загальна дорожня, яка останніми часами змогла ся застрашующим способом, причиняє ся до збільшеня загальної

ний, був так влучний і добре зроблений, що ті, що дальше працювали над образом, не мали нічого иншого робити, лише подані вже контури виповняти і моделювати подробиці. Від Herschla і Laplace-a, від Volt-y, Cuvier-a, Amper-a, Fresnel-a і Faradaya, аж до Darwin-a і Pasteur-a, аж до Barnout-a, Momson-a і Repana порожні місця того образу виповняють ся, нові черти поясняють і доповняють давніші — не змінюючи ніколи значіння і вигляду цілості, але противно консолідуючи, вглубляючи, викінчуючи ту саму провідну гадку, що накинула ся першим митцям. А то для того, що як попередники, так і наслідники все працюють, як говорить ся у малярів з природи і все прирівнують свою працю з взором.

Тож між тим образом світа а тим, що єго віруючим представляє релігія, є велика різниця, кожний бачить незгідність. Підчас коли перший образ все усовершеняє ся новими відкриттями науки, другий все усовершеняє ся новими догматичними поясненнями. Підчас коли перший опирає ся на розумі і доказах, другий накидає ся переконанем за помочію богослужень, церковної карности, особливо милосердних діл, які релігія знає натхнути, а котрі є єї силою і красою. — До першого образу звертає ся чим раз більше світлих розумів; а много благородних сердець держить ся ще другого. А кілько то нині віруючих людей переходить ту внутрішню борбу. Що маємо покинути? — питають себе — чи віру чи науку? — Деякі, найбільше нерозсудно, старають ся проти очевидности погодити ті два образи; пробують збудувати якісь штучні містки, якісь сходи між ними... А є то всьо, мовить Таїне, фантазмагорія слів, що дав їм лише ілюзоричну і недовгу потіху.

Так є, майже слово в слово, поважний погляд Таїне-я. Він не випроваджує внесєня, але позваляє догадувати ся, що релігія не выдержить того зростаючого напору науки і що в будучині, певно що ще дуже далекий, остаточно упаде.

(Дальше буде).

нужди серед широких верств населєня, отже неперечно в краєвих соймах се питанє буде предметом широких розправ і можна би лише бажати, щоби она принесла яку пільгу населєню а не скінчили ся лише на повені широких промов.

З загальною дорожною вяже ся тісно справа хліба і мяса а також домаганя привозу заграничного мясива, хоч покvapне рішенє сего питаня дуже легко могло би выйти на шкоду селяньского і взагалі хліборобского стану і плекая годівлі товару. Тут сходять ся інтереси споживаючого населєня з інтересами хліборобів і треба би справді подбати про здорову і розумну народогосподарську політику, про гармонійше співділанє між містами а селами, щоби перегодою довести до користної розвязки сего трудногo питаня.

З питанєм народогосподарської політики вяже ся також в дальшій мірі справа водних шляхів.

Нема сумніву, що соймова більшість нашого сойму буде наставати на здійсненє і виконанє ухваленого і санкціонованого закона в сій справі. Супротивне тому становище займають рускі послы. Правительство не стає в ризкій суперечности з законом, одначе предкладає инший спосіб рішеня сего непевного питаня, а іменно значну фінансову винагороду на случай обмеженя сего закона про водні шляхи. Не сумніваємо ся, що сойм перед ухвалою в справі водних шляхів буде вижидати рішучої заяви правительства в сій справі. Сойм буде приневолений зріло застановити ся над тим, чи край має фінансову спроможність до такого великаньского підприємства, котрого поплатність що найменше сумнівна, отже чи не ліпше вдоволити ся значною винагородою, котру можна обернути на краєві потреби, які тепер зростають з кождим роком.

Між пильними соймовими справами висуває ся також виборча реформа. Субкомітет, вибраний для обробленя і приготуваня сєї справи, не довів до єї полагоди. Тепер перенесе ся та справа до соймових клубів і від порозуміня між ними буде зависиме, чи виборча реформа буде ухвалена, бо тільки дорогою компромісу обох пильних уступок можна дійти до порозуміня і наконецної полагоди.

Також справа хліборобської організації, котра остала з вторічної сесії неполагодженою, повинна бути доведена до кінця, а підставою до полагоди повинні послужити переговори, які ведено між інтересованими підчас соймової перерви.

Між неполагодженими справами з останної сесії остали важні культурні домаганя руского народу. Рада шк. кр. предложила соймови внесєня на відокремленє філії академічної гімназії а крім того також утворенє з утравквістичних клас бережанської гімназії окремої рускої гімназії в Бережанах. Соймова більшість очевидно хотіла проволокою сих культурних потреб руского народу відплатити ся за обструкцію руских послів. Тепер уже найкрайніші живла парлам. руского клубу, як ми недавно зазначили, висловили ся на зїзді ширшого Народ. Комітету, що обструкція пережила ся і не тільки не веде до бажаної цілі, але причиняє ся до скріпленя правительства. Можна отже сподівати ся, що й соймовий клуб набрав такого самого переконаня і иншою дорогою буде змагати до осягненя культурних потреб руского народу. В Чехах, де обопільне завзяте дійшло було до неможливости і висунуло край і єго населєне на край пропасти, блиснув соняшний промінь зближеня і порозуміня, який уможливить полагоду найважніших справ і спільну роботу обидвох там поселєних народів. Тим більше повинна більшість галицького сойму дійти до зрозуміня, що не можна здержувати і спиняти культурного розвитку руского народу і тим пособляти лише розрив і скріпленє крайних живел, котрі лише ростуть і користують ся невдоволенєм в широких верствах народних. Зближенє обидвох супротивних таборів в Чехах, повинно бути прикладом до подібного змаганя у нас, до розвязки і полагоди національно-політичного спору між обидвома тут поселєними народами.

Допись з села.

Сї панове, котрі під егідою католицизму пишуть, повинні пильно бачити, щоби сєй католицизм не спрофанували злобою і ненависти до ближнього свого. Годі заперечити, що виходячий в Кракові „Przegląd powszechny“ містить багато цінних в душі католицьким писаних статей. А ту ось нї сіло нї пало деколи з сих наукових і старанно оброблєних розправ обє ся о уши твої голос мов шипіт змиї ідовитої, котрий зобиджує чутє кожного не то правдивого католика, але і кожного культурного чоловіка.

В випуску 321. за вересень с. р. в статі д-ра Ст. Здзярського, п. з. „Stowarzyszenia nauko-literyackie w r. 1909“ читаємо на сторони 453 в розправі: „Towarzystwo nauczycieli szkół wyższych...“ ось що:

„I to jest imponujące, zwłaszcza z uwagi na czysto polski separatyzm, jaki objawia się bujnie na różnych polach działalności naszej, jak nie mniej z tego względu, że „ukraińcami“ mieniący się Rusini wystąpili gremialnie ze zniechęconego „lackiego“ stowarzyszenia, za co tylko Panu Bogu podziękować należy. Garstka ta bowiem Rusinów, o czym — niestety — zbyt daleko posunięte w swojej lojalności Tow. N. S. W. przemilcza, była żywiołem na wskroś destrukcyjnym, wnoszącym jedynie waśń i politykomanie do stowarzyszenia nie mającego niczego wspólnego z skoszlawioną polityką pajdokracyjną. To też słusznie i godziwie postąpiono nie odpowiadając na ujadania secesjonistów, których godłem pałka i obelga polspolita, a terenem walki świstki brukowe, czytowane przez służące podmiejskie najpodlejszego gatunku.“

Радуй ся і весели ся славетна Польоніє, що діждала ся таких знаменитих учених, котрі кожного, що тільки Русином манифестує ся і змагає розвивати ся, власним житєм і о власних силах, грязєю обкидають. Часи Єремії Вишневецкого не вернуть ся, отже користає ся з свободи слова і камінує та розпинає на папері тих, котрі в почутю свого достоїнства, у власній хаті, на власній землі жити бажать своїм житєм.

Дійсно з такого рода висказами, які проголосив др. Здзярський, не наділяли ся ми стрітати в „Przegląd-i powszechnim“. Се надавало ся радше до приміщеня в „Słowi polsk-im“ або в других всепольских надполтвянских свистках.

Яко memento для тих панів, котрі wraz з паном Здзярским силують ся Русь стерти з лица землі, приводимо ту слова славного патріота польского Waler-я Wielogławska-го, який висказав в книжці: „Emigracya polska wobec Boga i narodu“ ще 1848. року.

„Dzisiaj pobratymców ani mieczem zastraszyć, ani siłą upokorzyć, ani rozprawą zwyciężyć, ani obietnicami przywabić, ani dziejami przekonywać, ani jeograficznemi powody zniewalać nie można i nie potrzeba. To byłyby wszystkie sposoby niskie, nędzne, adwokackie i beżsilne. Dziś trzeba wyższej miłości, pokory i czynu. A jakież to czyn? oto zostawienie pobratymcom tej samej wolności tak duchowej jak i politycznej, o jaką my się dla nas samych dopominamy. Bo jako małżeństwo przymusowe tworzy nieszczęśliwe stadło i wprowadza niesmak i niezgodę w rodzinie, tak też spółka narodów przymuszona, zamiast tworzyć jedność, siłę i szczęście, sprowadza przeciąganie się wzajemne, nieufność, słabość i cierpienie powszechne. Gdyby dwóch rodzonych braci miało się kłócić pod jednym dachem, to pożyteczniej jest, aby się rozeszli, tem bardziej dwa narody, duchem i narzeczem z sobą podzielone, niechaj się nigdy nie przymuszają do sztucznej ziemskiej i fałszywej spółki. Lepiej dziś Polsce być złożonej z dziesięciu lub dwunastu milionów chętnych Polaków, mających jeden cel, bo jedną wiarą, jedno serce i jedną duszę, jak by liczebnie silną, a w wewnętrznym składzie i jedności słabą.

„Otóż mówiąc wyraźnie: skoro część Ruska, pamiętna dawnych względem niej niesprawiedliwości, oddała się od nas, to dać jej wolność, i ani ją zapraszać, ani ją przymuszać. Dlaczegożby z nami w przyjaźni i w wzajemnym narodowym sojuszu sąsiadować nie miała? Dla czegoż ją przykuwać do naszej Metropolji, skoro ona sama chce sił swoich ku niepodległemu istnieniu próbować? Dlaczegoż ciężić jej mamę, nawet przychylną opieką, kiedy ona równe z nami ma prawo do usamowolnienia.

Так писав перед 62 літами Вельголовский. Що він тоді порозумів і добачив, того ще нині ні пан Здзарский, ні его всепольскою дурійкою запоморочені товариші — ні брата в Христі лат. обр. порозуміти, ні добачити не можуть, чи не хотять.

О. С.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Ві второк 20. с. м. розпочали ся в Празі мирові чесько-німецькі конференції. Зарівно з німецької, як і з чеської сторони задивляють ся вельми песимістично на їх вислід, бо й тим разом годі сподівати ся зі сторони Чехів податливости, а чеські часописи се зовсім отверто підносять. Перед розпочанєм конференцій відбув ся ще цілий ряд вступних нарад. І так відбула ся 18. с. м. нарада консервативних великих власників, в якій взяли участь Франц гр. Тун, Фридрих кн. Шварценберг, Карло кн. Шварценберг, гр. Клям Мартініц і др. Металь. Гр. Тун зложив звіт з дотеперішного стану мирових переговорів. Опісля відбула ся спільна нарада вірноконституційних і консервативних великих власників, в якій взяв участь також посол др. Бернрайтер. На сій нараді обговорено компромісові предлоги, які малиб бути евентуально внесені на мирових конференціях, а також тактичне поведене обох груп великої власности на згаданих конференціях. Верховодячі круги великої власности заявили поновно, що обі єї групи доси здержать ся від всякого посередниченя на мирових конференціях. Верховодячі круги великої власности заявили поновно, що обі єї групи доси здержать ся від всякого посередниченя на мирових конференціях, доки не візвуть їх до сего людюві сторонництва.

В дальшій тягу відбув дня 19. с. м. намісник Чех гр. Куденгове нараду з краєвим маршалком кн. Любковіцом, гр. Ервіном Ностіцом, заступником кр. маршалка д-ром Урбаном та членами краєвого виділу д-ром Еїнгером і д-ром Скардою. Бувший міністер др. Бернрайтер відбув довшу нараду з заступником маршалка д-ром Урбаном. Зарівно чеські, як і німецькі учасники мирових конференцій відбули вступні наради. В німецьких нарадах взяли участь послы др. Еїнгер, радник двора Бахман, Похер, Круцнер, др. Герольд, др. Ролер і др. Бернрайтер і гр. Ностіц. В заступстві перешкодженого д-ра Бернрайтера визначено на конференції д-ра Пергера. Др. Еїнгер подав основний звіт з ріжних політичних конференцій, які відбули ся в останніх часах, почім вивязала ся довша розправа над питанням тактики на мирових конференціях. Рішено сформулувати домагане гваранцій, які мають служити найнижшим мірилом, для сего, чоґо мусять Німці домагати ся в цілі урухомлення чеського союму в інтересі власною народної самоохорони. Висловлено також бажане, щоби чеські сторонництва виразно згодили ся на ті предлоги, на які вже годили ся мовчки, а іменно на: заведење виборчих курий, установлене другого містопредсідника в соїмі, помножене числа членів краєвого виділу. Чеські наради відбули ся під проводом д-ра Скарди. Тут також обговорено тактичне поведене на мирових конференціях.

Задачею мирових конференцій є урухомлене чеського союму, яке має довести опісля до обопільного порозуміння між обома народностями.

Перше засідане призначене на справи формальні. Програму установлено на перший день так: Краєвий маршалок зобразить політичне положене в краю і его лихий вплив на краєві відносини, а опісля візве обі народностні групи, щоби для добра краю старали ся довести до згоди. Іменем правительства виповість такий завив намісник гр. Куденгове. Іменем Чехів промовить член краєвого виділу др. Скарда, який заявить, що Чехи бажать поєднати ся з Німцями яко рівні з рівними, одначе на основі неподільности краю. Німців буде заступати др. Еїнгер.

Заграниця.

До Атен прибыв славновісний Венізелос: Коли его витали онациями, він промовив так: В

інтересі народу є, оказати вірність для династії. Народні збори повинні остати ревізійноістичними і основи законодавства переобразувати відповідно до вимог нових часів. Венізелос заповідає, що буде працювати з тими, які бажать піднести Грецію морально і матеріяльно та зробити з неї цивілізаційний чинник на Сході.

Король Юрій мав заявити, що він ніколи не згодить ся на переміну народних зборів в конституанту.

Просимо відхобити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В пятницу: руско-кат.: Минодори; римо-кат.: Теклі п. м. — В суботу: руско-кат.: Теодори; римо кат.: Герарда.

— **П. Намісник др. Бобжинський** в часі соймової сесії буде приймати на послуханях лише в неділю.

— **Заборона посіданя і ношеня оружя.** Дневник законів і розпоряджень краєвих для Королівства Галичини і Володимирії з Великим Князівством Краківским з дня 19. вересня 1910 В. з. к. Ч. 184 оповіщує отсей розпорядок, яким обмежує ся право до посіданя і ношеня оружя: З огляду на прилюдну безвечність обмежую аж до дальшого зарядженя на підставі §. 42. ціс. патенту з 24. жовтня 1752 В. з. д. і ношеня оружя в поліційнім районі львівским і краківским, дальше в повітах політичних Хіпанів, Дрогобич, Городок ягайльонський, Краків, Львів, Подгуже, Сокаль, Стрий і Товмач в слідующий спосіб:

§. 1. Посідане і ношене револьверів і пістолетів всякого рода особливо пістолетів-бровнінгів без позволеня власти є заборонене. Позволене власти на посідане і на ношене дозволеного оружя того рода буде уділене в случаях на угляджене заслугующих при помочи карти на оружие, котру для осіб замешкалих в районі поліційнім львівским і краківским виставить Дирекція поліції, прочі дотичні староства.

§. 2. Карти на оружје, які перед оповіщенем сего розпорядку видано в містах і повітах, в котрих той розпорядок обовязує, управнюють тільки тоді до дальшого посіданя і ношеня оружя означеного в §. 1, коли будуть з покликанем на §. 1. сего розпорядженя відимовані дотичною властію до 14 днів по оповіщеню сего розпорядку в дневнику законів і розпоряджень краєвих. Карти на оружје не відимовані в тім речинци тратять свою важність.

§. 3. До осіб, котрі не мають звичайного місця замешканя в округах обнятих сим розпорядком, або котрі в часі доки сей розпорядок обовязує, перенесуть до тих округів своє звичайне місце замешканя, а мають належито виставлену карту на оружје наведење в §. 1, будуть постанови сего розпорядку приміювані аж з 8-мим днем по їх прибутю до округа, в котрім той розпорядок обовязує. По 8-мох днях суть ті особи тільки тоді управнені до посіданя і ношеня такого оружя, коли їх карта на оружје є відимована з покликанем на §. 1. розпорядженя дотичною властію округа, в котрім сей розпорядок обовязує.

§. 4. Постанови того розпорядку не мають приміненя до осіб, котрі по мысли §. 15. ціс. патенту з 34. жовтня 1852 В. а. д. Ч. 223 мають право носити оружје без окремого дозволу.

§. 5. Переступленя приписів сего розпорядку будуть карані після §§ 32 і 36 ціс. патенту з 24. жовтня 1852 В. з. д. Ч. 223. Впрочім підлягає оружје, котрого дальше посідане на підставі сего розпорядженя не єсть дозволене, поступованю після міністеріяльного розпорядженя з 20. серпня 1857 р. В. з. д. Ч. 159. По мысли того розпорядку має бути таке оружје віддане поліційній (поліційній) власти до переходяна.

§. 6. Безпосередне виготовлене того розпорядженя поручаю у Львові і Кракові ц. к. Дирекціям поліції, в повітах названих в §. 1. дотичним ц. к. староствам.

§. 7. Розпоряджене обовязує з днем оповіщеня в Вістнику законів і розпоряджень краєвих для Королівства Галичини і Володимирії з Великим Князівством Краківским.

Ц. к. Намісник Бобжинський в. р.

— **Розправу о. Давидяна** против пяти обжалованных з фракції Дудикевича відчено вівторок по полудни в цілі переслуханя нових свідків. Вже від тижня ходили поголоски по Львові, що о. Левицкий з Вербіжа, який був свідком передачі легату о. Тиховского в квоті 30 тисяч корон на руки Дудикевича, на розправі не явить ся, щоби не доводити до остаточної компромітації коломиїского „пантекле“ перед соймовою кассациєю. На всякий спосіб, хоть при розправі

переслухвано доси самих обжалованих, які Дудикевича боронили, она викликала дуже багато прикрих моментів для комомійского амбасадора. Ще прикрийше вражине робили промови адвокатів обжалованих, які зливали помиями о. Давидяна з спеціально сов. Лісковацкого, в якого руках мають бути документи, що везбито стверджують всякі „сделки“ Дудикевича. Таке зливанне помиями свідків насуває мимоволі підозріння, що справа нечиста і погана. Хто однак знає вдачу д-ра Дудикевича, сей хиба не годивує ся, як на нинішнім засіданю союму побачить его на посольській лавці.

— **Обережність на львівским університеті.** З причини галабурд на львівским університеті сенат зарядив ріжні способи, щоби до них на будуче не допустити. Всі слухачі і слухачки, звичайні і надзвичайні, госпітанты і госпітантки, мусять при вписі зложити свою фотографію візитового формату на картоні (10½ X 6½ см) власноручно підписану на передній стороні. Без предлогена такої фотографії вписати ся не можна. Та фотографія буде додана до легітимаційної карти. На жадане університетської служби студент буде мусів вилегітимувати ся при вході до університетского будинку академічною картою легітимаційною, яку кождий мусить мати все при собі. Кождий студент при вході до будинку університету має в уладженій в тій цілі безплатній складниці зложити палицю, парасоль ітп. Хто війде до будинку університету з укритим оружєм, пальним або иным, як боксери, касети і т. п., буде безусловно з університету прогнаний, і о скільки не має дозволу на ношене оружя, буде переданий властям до покараня.

— **Конець страйку у Львові.** При помочи інсп. Гутковского з Відня прийшло в середу вечером до угоди межі персоналом електричних заведень, а магістратом. Страйкарів не заспокоюно вювнї, але дано їм підвижку по 9 або по 6 К місячно. Що до стабілізації і службової прагматики то електрична комісія має ще над тим радити. При тім комісія зазначила, що більших підвижок не дасть рішучо, бо доходи на се не позволяють. За час страйку весь персонал дістане плату і всі без виймку будуть прийняті до служби. Натомість газова комісія заявила, що жаданя страйкуючих газівників не можуть бути узгляднені, а що до прийнятя газового персоналу, то директор газівні застеріг собі свободу після обовязуючого регуляміну. Комітет страйкарів зобраз ся зараз на засідане і ухвалив прийняти уступки електричної комісії, але остаточне рішене полишив зборам всіх страйкарів. Збори відбули ся вчєра (середа) рано і ухвалили повернути до праці О 12. год. в полудне виїхали перші вози трамваєві на місто і потім рух відбував ся правильно. Найгірше на страйку виїшли газові робітники, бо не дістали ніякої уступки і 4 їх проводирі втратили місяц.

— **Процес проти руских студентів.** Львівска прокураторія виготовлює вже акт обжалованя і доручить его небавком обжалованим руским академікам, яких має бути поверх сто. Розправа відбуде ся перед орікающим судом а не перед присяжним. Палата радних згодила ся випустити на волю задержаних у вязниці Охримовича і Залізняка за кавцією по 20.000 К.

— **Соромна проява.** В І. реальній школі у Львові мимо щирих заходів директора, котрий навіть постарав ся о окрему бібліотеку руску для учеників, не хотять записувати ся ученики Русини на руский язык, так що на той предмет ходять лише Поляки, а з 8 учеників Русинів V кл. записав ся 1, сирота по народнім учителю а сини свьященників і урядників („Двістер!“) не мають часу посвятити 2 години по полудни на історію рідної літератури — так само з 7 Русинів VI кл. ходить лиш 1. На щож нам домагати ся науки рускої мови і письменства по польских середних школах, коли навіть на щірі слова директора не хотять ходити на той предмет, подаваний старшим фаховим учителем — членом учительского збору акад. гімназії.

— **Рум — шпиталь — кримінал.** З Равщини пишуть нам: Дня 19. вересня відбув ся в вербичкій каплиці на Черневі великий відпуст. По відпусті вечером відбуває ся щорічно в місцевій Читальні „Просвіти“ забава при музці і горівці, бо инакше молодіж не потрафить бавити ся. Така забава відбувалася і сего року і то влітково без нагляду зі сторони виділу. Між паними парубками почалась сварка, вкінці й биятика. Вислідом сего було, що одного парубка ранено смертельно в голову так, що на другий день мусили его відвезти до шпиталу в Жовкві. Причиною сего сумного случая була кварта руму, яку одержали парубки за несене хоругов і походень в процесії до каплички на місце відпусту. Чи вже не було якої иншої винагороди за участь в процесії — як рум? Сумно!

— **За крадіж грошевих листів.** В окр. суді в Стрию відбула ся оноді розправа проти братів Івана і Войтіха Пйотровских з Рожнітова, які дня 14. серпня 1909 украли з поштової каси грошеві листи з 7.777 К 83 с. Трибунал засудив їх на 4 літа тяжкої вязниці, а їх матір Теклю і Юл. Домбчевского, обжалованих за участь в злочині, увільнив.

Сповідки.

— **Вписи** на львівському університеті зачнуть ся дня 28, вересня (в середу).

— **Іменованя.** Цісар іменував прив. доцента д-ра Вячеслава Серпинського надзвичайним професором математики на львівському університеті, а надзв. професора на львівській політехніці Жигм. Сохацького звичайним професором.

— **З Бережан.** В домі СС. Службниць в Бережанах і під їх доглядом отвирас ся з днем 15 жовтня інтернат для семінарсток, котрі мають намір вписати ся до новооснованої ц. к. утравістичної жіночої семінарії. Удержане місячно коштує 40 К, а за зужите інвентаря річно 6 К. Зголошеня просить ся в як найкоротшим часі присилати на руки прокуратора дому СС. Службниць о. Н. Садовського пароха в Шибалині (п. Бережани) або на адресу: Дім СС. Службниць в Бережанах.

— **З Ярослава.** Загальні збори бурси ім. св. Онуфрія в Ярославі відбудуть ся 7. жовтня 1910. о год. 5. вечером в локало бурси, з отсим порядком дневним: 1) Відчитане протоколу з послідних загальних зборів; 2) звіт діяльности виділу; 3) звіт господаря; 4) звіт контрольной комісії; 5) внесок Виділу що до зміни статутів; 6) абсолютория старому а вибір нового поділу; 7) внески і інтерпеляції. — В разі браку комплету членів о 5. годині збори відбудуть ся о 6. год. вечером без огляду на число членів. За Виділ: *о. К. Хотинський*, предсідатель, *А. Стрийський* секретар.

Галицький сойм.

О 11. год. 26 мін. маршалок гр. Бадені отворив засідане, висловлюючи бажане, щоби праця сойму в сій сесії принесла хосен краєви. З жалем треба ствердити, говорив маршалок, що відносини між обома народами від останної сесії не лише не змінили ся на зпше, але ще заострили ся. З сего місяця не упаде певно слово яке могло би причинити ся до заострення відносин. Мушу однак зазначити, що серед польської більшости краю і сойму можуть бути і є ріжничі поглядів що до способу і условин, при яких заспоковене культурних потреб руського народу може і повинно наступити. Можливе се однак лише на законній дорозі, а не дорогою насильства і надію ся, що представники обох народностей причинять ся до уложене мирного пожити в краю. Далше маршалок обговорюючи краєвий бюджет на 1911. рік зазначає, що видатки предліміновано на 63 мільони, а недобір вносить 5 мільонів корон, і дасть ся покрити або підвищенем податку від горівки, або 10-сотиковим підвищенем додатків до податку. З черги звернув маршалок увагу на звіт кр. виділу що до утвореня кр. Патронату рукоділ і промислу, на отворене Банку промислового, а відтак обговорював виборчу реформу соймову і остерігав, щоби справа водних шляхів не стала причиною борби сторонництв.

Промову закінчив окликом: Многих літ нашому монархови! який послі трикратно з одушевленем повторили.

Слово заняв намісник др. Бобжинський, зазначаючи, що в промові обмежить ся до найважнійших справ. З 51 законів ухвалених на попередній сесії, лише кілька не можна було предложити до санкції. Далше в рускій мові обговорював намісник ухвалений закон ловецький, який дав повітовим властям багатю праці. Потім (в польській мові) обговорюючи роздаванє шинкарских концесій, намісник зазначив, що в тих громадах, де гром. ради заявили ся проти шинків, там шинків не буде, а також число їх буде обмежене, де гром. ради се ухвалили (оплески послів). При роздаваню концесій угляденно передовсім добро населеня. Далше порушив бесідник справу організації народних шкіл, середних і промислових, потім оборону перед поштестними хобрами межи людьми і худобою, справу клінік, а ширше застановив ся над розділом фонду 1,428,000 К, який признано Галичині за торгові договори. Сей фонд буде розділений так: на меліорації 450,000 К, на обезпечене худоби 150,000 К, на преміованє бугаїв 120,000 К, на корисне ужиткованє худоби 138,993,50 К. Решта 400,000 К буде розділена поміж господарскі товариства. Розділом займе ся міністерство рільництва в порозуміню з кр. виділом.

Вкінці згадав намісник, що справа виборчої реформи соймової не оступила далеко і зазначив, що в цілі забезпеченя спокою в краю видав зарядженя що до ношеня оружя, та остерігав перед розогнюванем народностной борби в краю.

По промові намісника маршалок присвятив посмертні спомини помершим послам.

Перед дневним порядком забрав голос пос.

др. К. Левицкий і зложив заяву іменем укр. клубу що до виборчої реформи, бо в сім соймі Русини не можуть дїждати ся полагодженя своїх справедливих домагань. З огляду, що і з сеї сесії рускі послі не надіють ся хісна, тому остануть далше в рішучій опозиції.

Пос. Стапінський зложив заяву проти примінованя ловецького закона.

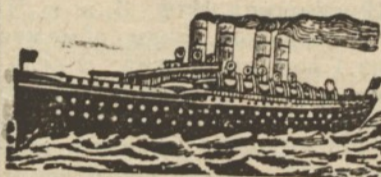
Потім відчитувано звіти кр. виділу, а о 1. год. маршалок замкнув засідане, назначуючи слідуюче на суботу рано о 10. год.

Телеграми

в дня 22. вересня.

Прага. Члени кр. виділу заявили ся за скликанем чеського сойму на день 30. с. м. Про се повідомлено намісника, а намісник передасть се бажане кр. виділу правительству.

Солунь. Оголошене віймового стану в Монастирі і в околиці показало ся добрим середником. При ревізії в Монастирі найдено 2,000 карабінів і 1,500 револьверів.

40

**АМЕРИКИ
КАНАДИ**

найліпше перевозить

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Ціня переправи кораблем 180 корон.

Уважайте на ч. 99.

ВІДЇЗД З ПОРТІВ В ТРИЄСТІ:

Карпатія, 13. вересня 1910.

Панонія, 27. вересня 1910.

Ультонія, 11. жовтня 1910.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найбільші і найвеличавіші пароходи на світі:

Люзітанія, дня: 17/9, 8/10, 5/11, 17/12.

Мавританія: 10/9, 1/10, 29/10, 19/11, 10/12, 1910 р.

122 (20—?)

Для прикрашеня

кожхат і Читалехь!

**ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і
МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром**

Картини Сластьона виконані в артист. інституті Ангерера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвував ради. Ол. Барвіньський на памятник Т. Шевченкови в Києві.

Вже появилась брошурка п. в.:

„Ціла правда про радикалів“

написав Юліян Дзерович, професор гімназіяльний в Стрию.

Ціна 1 корона.

Є се перша книжочка „Християнської бібліотеки“, яка буде появлятись в довіільних випусках. Книжочка ся повинна находитись в наших читальнях, особливо обхоплених радикальним рухом, та в руках гімназіяльної та академічної молодіжи.

Дістати єї можна в книгарні ім. Шевченка у Львові, або у автора в Стрию.

Телефон 788. — Конто щадниці почтової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжа і зрядів господарских, від шкід огневих під корисними услівями,

числить умірковані премії за обезпеченя,

ліквідує шкоди безпроволочно по пожарі,

уділяє обезпеченим членам з річної надвижки звороти.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса Ощадности, Руска Щадниця і інші каси ошадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові. Інформації до обезпечень уділяють агенції „Дністра“.

Зголшеня письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де еще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12 1909 вносять: Фонд резервовий і резерва премій К 2,146.977—; інші фонди К 594.647—; разом К 2.781.624—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—2.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	10:05
Кракова	7:27	10:10	1:15 В	8:40	2:30
Тарнога	—	—	1:05	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:53	9:30
Черновець	—	—	—	6:35	12:20
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломії	—	10:21	—	—	—
Ходорова	5:15 Г	—	—	—	—
Стрия	7:28	11:45	4:25	7:41	11:02
Самбора	8:00	9:58	2:00	—	9:00
Рава рускої	7:32	12:00	—	8:00	—
Яворова	8:15	—	5:00	—	—
Брухович	7:32	1:05 Д	1:33 З	8:00	9:25 З
Брухович	7:49 К	1:20	4:10 З	3:26 К	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	—
Винник	8:15	1:10 К	5:00	9:26 К	10:07 К
Любіня	8:00	9:38	2:00	9:00	11:40 Р
На Підзамче з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:17	10:13
Бродів	7:01	—	2:00	5:17	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	—
Винник	7:26	—	—	6:29	11:55 А
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10:33	—	9:28	—
Винник	7:10	—	—	6:13	11:39 А
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	вночі
Кракова	3:55	8:25	3:15	6:55	11:15
Кракова	6:04	8:40	3:55	7:45	12:40
Кракова	—	—	2:45	6:04	—
Мшани	—	—	3:30	5:41	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:10	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:35
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:56
Станиславова	—	—	2:52	—	—
Коломії	—	—	—	5:59	—
Ходорова	—	—	—	8:23 В	—
Стрия	7:30	10:15	1:45	6:50	11:25
Самбора	6:00	9:05	3:40	—	10:40
Рава рускої	7:34	—	2:30	7:10	11:35 З
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович	6:13	10:05 Д	2:35 З	8:38 З	11:35 З
Брухович	7:34	12:25 З	4:24 З	7:10	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Янова	8:20	10:20 К	1:35 Н	3:35	6:39 К
Любіня	6:00	9:05	2:15 Р	3:40	10:40
З Підзамча о:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:33	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:33	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	—	—	1:30	—	11:35 А
З Личакова до:					
Підгаєць	6:31	—	—	6:50	—
Винник	—	—	1:49	—	10:54

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим другом. — *) Лише в неділі.

А = лише в середи і суботи. — В = від 11:6 до 30/9 щоденно; В = в день перед кождою неділю і святами обох обрядів. — Г = в день по кождій неділі і святах обох обрядів. — Д = від 19/6, до 11/9, в неділі і рим.-кат. свята. — З = від 1/6, до 30/9, щоденно. — К = від 1/5, до 30/9, щоденно. — Л = від 1/6 до 31/8, щоденно. — Н = від 1/5, до 11/9, в неділі і рим. кат. свята. — Р = від 15/5, до 11/9, в неділі і рим. кат. свята.